

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės**Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės**

Malta

1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „tėvų atsakomybė“? Kokios yra asmens, turinčio tėvų atsakomybę, teisės ir pareigos?

Pagal Maltos civilinį kodeksą (Maltos įstatymų rinkinio 16 skyrius) ši sąvoka apima visas su nepilnamečiu susijusias tėvų pareigas ir prievolės. Maltos teisės aktuose sąvoka „tėvų valdžia“, kitaip dar „tėvų pareigos“, apima globos ir bendravimo teises, teisę priimti sprendimus tokiais klausimais, kaip gyvenamoji vieta, kelionės, išlaikymo prievolės, lavinimas, svarbūs su sveikata susiję sprendimai ir vaikams priklausančio turto administravimas.

2 Kaip paprastai nustatoma, kam priklauso tėvų atsakomybė už vaiką?

Biologiniai tėvai arba, jei vaikas įvaikintas, užbaigus įvaikinimo procedūrą – įtėviai. Be to, jei motina vieniša, tėvų valdžią turi ji, nebent tėvas ir motina įregistruotų vaiko gimimą kartu.

3 Ar gali būti tėvų atsakomybė paskirta kitam asmeniui, jeigu tėvai negali arba nenori vykdyti pareigų savo vaikams?

Jei vaiko atžvilgiu priimama nutartis dėl vaiko paėmimo valstybės globon arba teismo nutartis, pagal Maltos įstatymų rinkinio Vaikų ir jaunuolių įstatymo (Nutartys dėl vaiko paėmimo valstybės globon) 285 skyrių atsakomybė už vaiko priežiūrą ir globą tenka ministru.

4 Jeigu tėvai nutraukia santuoką arba išsiskiria, kaip išsprendžiamas tėvų atsakomybės nustatymo ateietyje klausimas?

Santuokos nutraukimo ar gyvenimo skyrium (separacijos) atveju šis klausimas sprendžiamas teismo sprendimu arba taikant tarpininkavimo procedūrą. Šis klausimas taip pat gali būti išspręstas notaro akivaizdoje šalims pasirašius teisiškai privalomą vykdomąjį dokumentą.

5 Jeigu tėvai sudaro sutartį dėl tėvų atsakomybės, kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis, kad sutartis būtų teisiškai įpareigojanti?

Jei toks susitarimas sudaromas ne separacijos bylos nagrinėjimo metu, kad jis būtų teisiškai privalomas turi būti patvirtintas teisme ir pateiktas viešajam registru. Tačiau, jei susitarimas dėl tėvų valdžios sudaromas nagrinėjant separacijos ar santuokos nutraukimo bylą, susitarimas pateikiamas tą bylą nagrinėjančiam teismui, kuris priima nutartį, kuria susitarimas patvirtinamas arba nepatvirtinamas.

6 Jeigu tėvai negali susitarti dėl tėvų atsakomybės, kokios alternatyvios priemonės padeda šį konfliktą išspręsti nesikreipiant į teismą?

Tokiais atvejais alternatyvi priemonė – tarpininkavimo procedūra. Jei šios procedūros metu tėvai vis tiek nepasiekia susitarimo, bylą nagrinėti pradeda Civilinių bylų teismas (Šeimos bylų skyrius).

7 Jeigu tėvai kreipiasi į teismą, kokius su vaiku susijusius klausimus gali išspręsti teisėjas?

Teisėjas gali priimti sprendimą dėl visų esminių klausimų, kurie laikomi svarbiais vaiko gerovei, pavyzdžiui, dėl vaiko gyvenamosios vietos, dėl to, kuriam iš tėvų teks globa, dėl lankymo ir bendravimo teisių, taip pat dėl prievolės mokėti už vaiko išlaikymą.

8 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa turi priklausyti tik vienam iš tėvų, ar tai reiškia, kad jis gali visus su vaiku susijusius klausimus spręsti nepasitaręs su antruoju iš tėvų?

Teismas retai suteikia visas vaiko priežiūros ir globos teises vienam iš tėvų, tačiau tai priklauso nuo konkretaus atvejo. Taigi, jei teismas visas priežiūros ir globos teises suteikia vienam iš tėvų, kai kuriuos klausimus vis tiek reikia aptarti su kitu iš tėvų ir gauti jo pritarimą, visų pirma, kai tai susiję su bendravimo teise arba nepilnamečio išvežimu į trečiąją šalį, nes tai būtų tiesiogiai susiję su globos teisių neturinčio vieno iš tėvų bendravimo teise.

9 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa priklauso abiem tėvams, ką tai iš tikrųjų reiškia?

Tokiu atveju abu tėvai tariai ir kartu priima su vaiku susijusius sprendimus. Sprendimai būtų priimami ne dėl kasdienės veiklos, o tik dėl esminių klausimų, susijusių su gyvenamąja vieta, lavinimu ir sveikata. **Civilinio kodekso** 136 straipsnio 3 dalyje nurodomi specialaus administravimo veiksmai ir, tuo remiantis, atliekant šiuos veiksmus reikalaujama abiejų tėvų sutikimo.

10 Į kokį teismą reikia kreiptis, jeigu norima pateikti pareiškimą dėl tėvų atsakomybės? Kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis ir kokie dokumentai turi būti pridedami prie pareiškimo?

Tais atvejais, kai tarpininkavimo procedūra neduoda rezultatų, teikiamas prašymas Civilinių bylų teismui (Šeimos bylų skyriui). Oficialaus reikalaujamų dokumentų sąrašo nėra, taigi, prie prašymo galima pridėti visus susijusius dokumentus ir pažymas, visų pirma tokius, kuriais įrodoma tėvų valdžia, įskaitant bet kokius susitarimus dėl priežiūros ir globos arba priimtas nutartis.

11 Kokia tvarka yra taikoma šiais atvejais? Ar galima pasinaudoti pagreitinoto proceso tvarka?

Nustatoma konkreči data, kada bus nagrinėjamas prašymas. Per bylos nagrinėjimą teisėjas išklauso šalį ir kitus šalių kviestus liudytojus. Jei teismas pripažintų, kad to reikia, jis taip pat gali skirti socialinius darbuotojus ir psichologus, kurie parengtų išvadą apie vaiką. Išvadą rengia teismo paskirti ekspertai, pasikonsultavę su tėvais, vaiku ir kitais kaip nors su byla susijusiais specialistais. Tais atvejais, kai prašymą teikianti šalis nurodo pakankamai pagrįstų priežasčių, patvirtinančių skubos būtinybę, taikoma ypatingos skubos procedūra. Jei būtina užtikrinti nepilnamečio interesus, ypatingos skubos atveju gali būti priimta laikinoji nutartis, kuria, pvz., neleidžiama išvykti, suteikiamos priežiūros ir globos teisės ar pan.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Taip, galima pateikti prašymą gauti teisinę pagalbą, tačiau pagal Organizacinio ir civilinio proceso kodekso trečiojo tomo X antraštinę dalį (Maltos įstatymų rinkinio **12 skyrių**) turi būti atlikta prašymo pateikėjo materialinės padėties patikra. Daugiau informacijos apie teisinę pagalbą galima rasti [skyriuje apie teisinę pagalbą](#).

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl tėvų atsakomybės?

Apskųsti sprendimą galima tik tuo atveju, jei jis susijęs su teisės klausimu, pvz., jei vienai iš šalių nesuteikta teisė prašyti apklausti liudytoją, kai teismas nenurodo pagrįstos priežasties. Tokiais atvejais galima pateikti apeliacinį skundą apeliaciniam teismui.

14 Tam tikrais atvejais, kad būtų įvykdytas sprendimas dėl tėvų atsakomybės, gali prireikti kreiptis į teismą. Į kokį teismą reikia kreiptis ir kokia tvarka yra taikoma?

Civilinių bylų teismo (Šeimos bylų skyriaus) sprendimas automatiškai tampa vykdytinas, tačiau tais atvejais, kai vienas iš tėvų tokios nutarties nepaiso, tas iš tėvų, kurio tėvų valdžia apribota, gali pateikti policijai pareiškimą, ir tada policija iškels baudžiamąją bylą Magistratų teisme, kad būtų užtikrintas sprendimo vykdymas ir būtų skirta bauda (it. *multa*) ir (arba) laisvės atėmimo bausmė. Be to, Civilinių bylų teismui (Šeimos bylų skyriui) gali būti pateiktas prašymas, kuriuo prašoma pakeisti teismo nutartį.

15 Ką reikia padaryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl tėvų atsakomybės būtų pripažintas ir vykdomas šioje valstybėje narėje?

Reikia laikytis Reglamente (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo (Reglamentas „Briuselis IIa“) nurodytos taikytinos procedūros, kurią taikant kompetentingas teisėjas užpildo pažymėjimą, kuris kartu su teismo sprendimu ir

prašymu, kuriuo prašoma pripažinti ir vykdyti tokį sprendimą, pateikiamas Civilinių bylų teismui (Šeimos bylų skyriui). Kad būtų galima perduoti pranešimus, taip pat privaloma nurodyti adresą. Visi dokumentai turi būti išversti į maltiečių arba anglų kalbą.

16 Į kurį šios valstybės narės teismą reikia kreiptis norint užginčyti kitos valstybės narės teismo sprendimo dėl tėvų atsakomybės pripažinimą? Kokios procedūros taikomos tokiais atvejais?

Užginčyti sprendimo pripažinimą galima tame pačiame teisme, kuriam buvo pateiktas prašymas dėl sprendimo vykdymo ir pripažinimo, laikantis to teismo tvarkos. Užginčijant atsakoma į prašymą ir nurodomos priežastys, kodėl toks pripažinimas ir vykdymas turėtų būti sustabdytas.

17 Kokios šalies teisė taiko teismas procese dėl tėvų atsakomybės, jei vaikas ar bylos šalys negyvena šioje valstybėje narėje arba yra skirtingų šalių piliečiai?

Taikytinas teisės aktas – 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000.

Paskutinis naujinimas: 10/07/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklę rasite puslapyje „Teisinė informacija“.